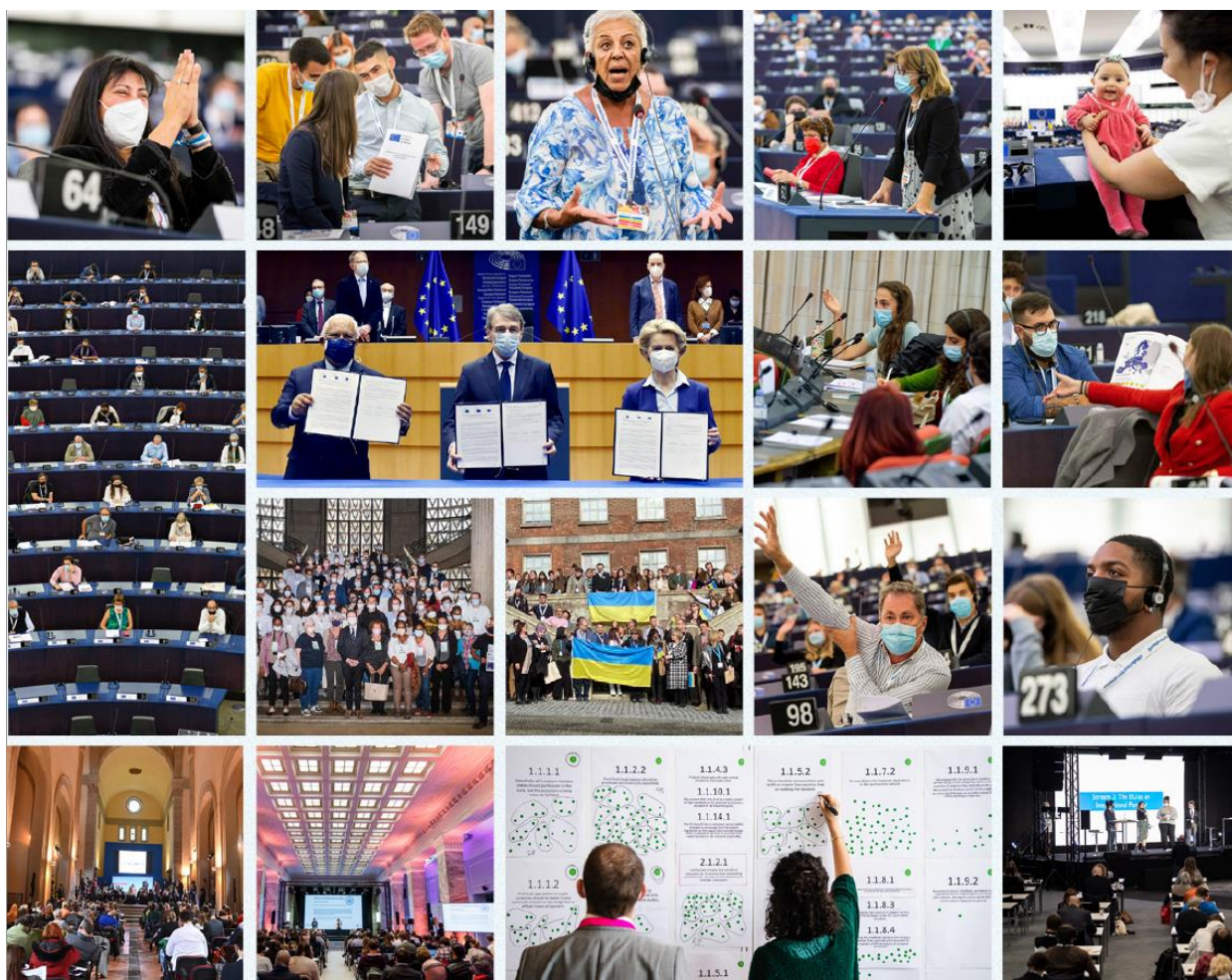

Euroopa tuleviku konverentsi järelmeetmed

– ARVUDES –

VASTUTUSE VÄLISTAMINE JA AUTORIÕIGUS

Käesolev väljaanne on koostatud Euroopa Parlamendi liikmetele ja töötajatele nende töös taustamaterjalina kasutamiseks. Selle sisu eest vastutavad üksnes autorid ning selles väljendatud arvamusi ei tohiks käsitada Euroopa Parlamendi ametliku seisukohana. Teksti reprodutseerimine ja tõlkimine on lubatud mitteäriistel eesmärkidel, kui viidatakse allikale ja teavitatakse sellest eelnevalt Euroopa Parlamenti ning saadetakse talle koopia.

© Euroopa Liit, 2024.

Autoritega saab ühendust võtta e-posti aadressil ifru@europarl.europa.eu
<https://conference-followup.europarl.europa.eu/et/home>

Ülevaade

Käesolevas aruandes antakse kokkuvõtlik ülevaade Euroopa tuleviku konverentsi järelmeetmetest. Aastatel 2021–2022 toimunud konverents oli ainulaadne osalusdemokraatia näide ning selle eesmärk oli aidata kujundada Euroopa Liidu edasist suunda. Konverentsil oli 450 liikmega täiskogu ja selle raames toimus neli kodanike paneelarutelu, kus osales 800 väga erineva taustaga juhuslikult valitud kodanikku kõigist liikmesriikidest. Selle ühise pingutuse tulemusel esitati 49 ettepanekut, mis jagunesid 326 erimeetmeks üheksal eri teemal.

Konverentsi alguses kokku lepitud ühisdeklaratsioonis kutsusid Euroopa Parlamendi president, nõukogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni president kodanikke aruteluga ühinema ja avaldama arvamust Euroopa tuleviku kohta. Sellega seoses võtsid nad ühiselt kohustuse kuulata liidu kodanikke ja võtta konverentsi soovitude põhjal kiiresti järelmeetmeid.

Peamised järeldused

- **Osalusdemokraatia edulugu.** Parlamendi koosseisu ametiaja lõpuks 2024. aastal olid ELi institutsioonid järelmeetmetena teinud 323 rakendusalgatust. Need nii seadusandlikud kui ka muud kui seadusandlikud algatused käsitlesid kas täielikult või osaliselt 75% kõigist konverentsi meetmetest. Nüüdseks, st vaid kaks aastat pärast konverentsi lõppu, on peaaegu kolm neljandikku algatustest lõpule viidud. See tulemus peegeldab ühist pingutust viia konverentsi ettepanekud poliitikameetmetena ellu ja annab tõendust selle kohta, et konverents oli oluline uuenduslik viis, kuidas korraldada kodanike demokraatlikku kaasamist ELi poliitika kujundamisse. Samuti rõhutatakse sellega, kui tähtsad võivad olla osalusvahendid esindusdemokraatia struktuuride kõrval, kuna võimaldavad pidada paremat dialoogi kodanike ja poliitikakujundamise kõigi tasandite vahel.
- **Järelmeetmete võtmine varieerub: tulemused on paremad sellistes valdkondades nagu majandus, kliima ja EL maailmas ning nõrgemad demokraatia ja hariduse valdkonnas.** Rakendamise määr on kõrge konverentsi teemade „Majandus“, „Kliima“ ja „EL maailmas“ vallas, neile järgnevad tervise ja väärtuste teemad. See näitab, et konverentsi ideed ühtivad sageli üldisema poliitilise tegevusega, toetades eelkõige rohe- ja digipöörde projekte, nt roheline kokkuleppe ja majandusjulgeolekuga seotud menetlusi.

Demokraatia ja hariduse valdkonnas on konverentsi meetmeid vähem rakendatud. See võib olla seotud ka asjaoluga, et mõned neist meetmetest eeldavad aluslepingute muutmist, näiteks selleks, et kehtestada teatud teemadel kogu ELis ühised õppekavad või võtta kasutusele ametlikumad Euroopa kultuurisümbolid. Kõigil neil juhtudel tuleks selleks, et viia konverentsi teatavad püüdlused ellu ELi tasandi meetmetena, kõrvaldada institutsiooniliste reformide abil ELi pädevuse struktuursed piirangud. Lisaks ei ole tehtud algatusi ka mitmete väga abstraktsete või spetsiifiliste meetmete suhtes.

- **Ootel meetmed – aluslepingute muutmine ja institutsiooniline reform.** Konverentsi 31 meetme täielikuks elluviimiseks on vaja muuta aluslepinguid. Paljud neist on demokraatia ja hariduse valdkonnas. Kodanikud soovivad, et EL mitte ainult ei saavutaks paremaid tulemusi teatavates poliitikavaldkondades, vaid tegutseks ka üldiselt tõhusamalt. Andmete kohaselt peab ELi valdkondliku poliitika kujundamine küll sammu paljude konverentsi meetmetega, kuid üleskutsesid parandada ELi toimimist üldisemalt ei ole (veel) arvesse võetud. Euroopa Parlament algatas aluslepingute läbivaatamise arutelu ja ELi lepingu artikli 48 kohase protsessi, kui esitas kahes resolutsioonis ja algatusraportis üksikasjalikud ettepanekud aluslepingute muutmiseks, kuid konkreetseid tulemusi veel ei ole.

Teave konkreetsete menetluste ja konverentsi meetmete kohta on esitatud
[Euroopa Parlamendi Euroopa tuleviku konverentsi veebisaidil](#)

EUROOPA TULEVIKU KONVERENTS – OSALUDEMOKRAATIA EDULUGU

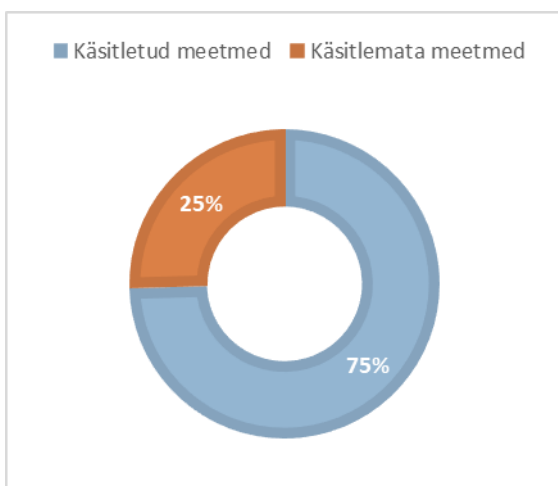
Konverentsi ulatuslikud järelmeetmed näitavad, kui tähtsaks peavad ELi institutsioonid kodanike muredele reageerimist. Kolme neljandiku konverentsi meetmetega on kas täielikult või osaliselt juba tegeletud, kuigi mõne poliitikameetme rakendamise väärtust võib mõnikord olla keeruline hinnata ja see ei pruugi olla alati üheselt mõistetav. Seda silmas pidades on konverents uuenduslik ja konstruktiivne viis, kuidas korraldada kodanike kaasamist ELi poliitika kujundamisse.

31. maiks 2024 oli kindlaks tehtud kokku 323 rakendusalgatust, mis on seotud Euroopa tuleviku konverentsi tulemustega.

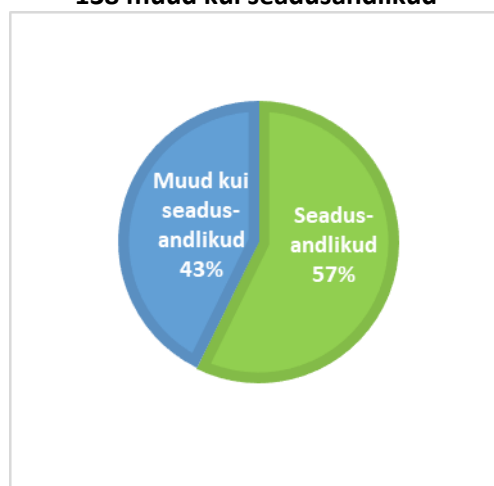
Nende kaudu on käsitletud kolme neljandiku (75%) konverentsi meetmetest (243 meetet 326st). See tähendab, et asjakohaseid järelmeetmeid on võetud kas täielikult või osaliselt või on nende võtmine pooleli. Samal ajal ei ole 25% konverentsi meetmetega (83) (veel) üldse tegeletud. Osa neist eeldavad nende täielikuks rakendamiseks aluslepingute muutmist.

Kokku 323 algatusest 185 (57%) on seadusandlikud ja 138 (43%) muud kui seadusandlikud. Kaks aastat pärast konverentsi lõppu on peaaegu kolmveerand neist algatustest lõpule viidud.

KÄSITLETUD MEETMED
326st meetmest 243 käsitletud (75%), 83 käsitlemata (25%)

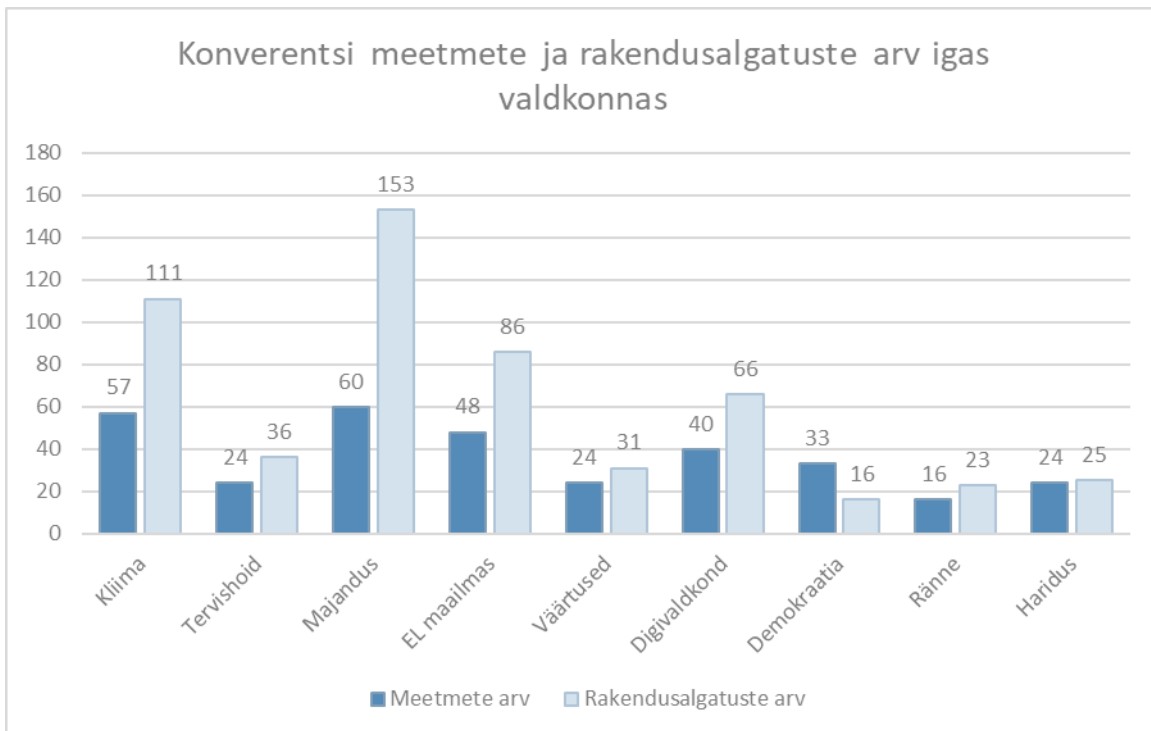
SEADUSANDLIKUD / MUUD KUI SEADUSANDLIKUD ALGATUSED
323st algatusest 185 seadusandlikud
138 muud kui seadusandlikud

Rakendusalgatuste arv on konverentsi üheksa eri teema puhul väga erinev. Ilmselt on mõnes poliitikavaldkonnas võetud järelmeetmeid rohkem kui teistes.

- Kõige enam on järelmeetmeid võetud sellistel teemadel nagu majandus (153 algatust), kliima (111 algatust) ja EL maailmas (86 algatust).
- Kõige vähem on järelmeetmeid võetud sellistel teemadel nagu ränne (23 algatust), haridus (25 algatust) ja demokraatia (16 algatust).

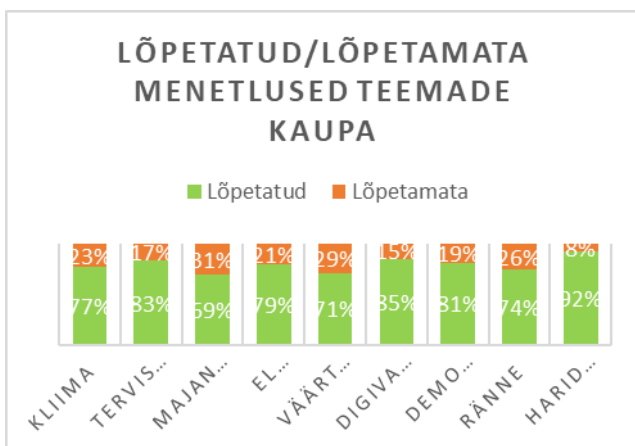
Järgmisel joonisel on näidatud rakendusalgatuste arv teemade kaupa ja võrdlus konverentsi meetmete arvuga. (Mõned erinevused võivad tuleneda ka konverentsi esialgse ettepaneku ülesehitusest).

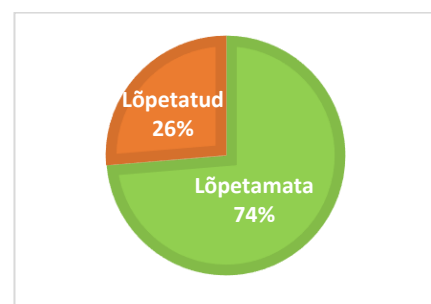
NB! Sellel joonisel on algatuste koguarv suurem kui 323. Iga algatust on võetud arvesse üks kord iga teema puhul, millega see võib olla seotud.

Lõpetatud menetlused (31. mai 2024. aasta seisuga)

Parlamendi koosseisu ametiaja lõpuks oli 323 rakendusalgatusest lõpule viidud 238 menetlust (74%) ja 85 menetlust (26%) oli veel pooleli. Nagu mainitud, on need tulemused iga konverentsi teema puhul erinevad. Teiste seast tuleb esile hariduse teema, kus oli lõpule viidud 92% algatustest, neist enamik muud kui seadusandlikud algatused.

323st menetlusest 238 lõpetatud, 85 lõpetamata

Mõnda lõpetamata menetlust võidakse jätkata järgmise koosseisu ametiajal. Parlament on mitme poolelioleva menetluse kohta võtnud vastu esimese lugemise seisukoha. Ülejäänud menetluste suhtes peab uus koosseis tegema otsuse oma seisukoha kohta pärast seda, kui ta 2024. aasta juulis kokku tuleb.

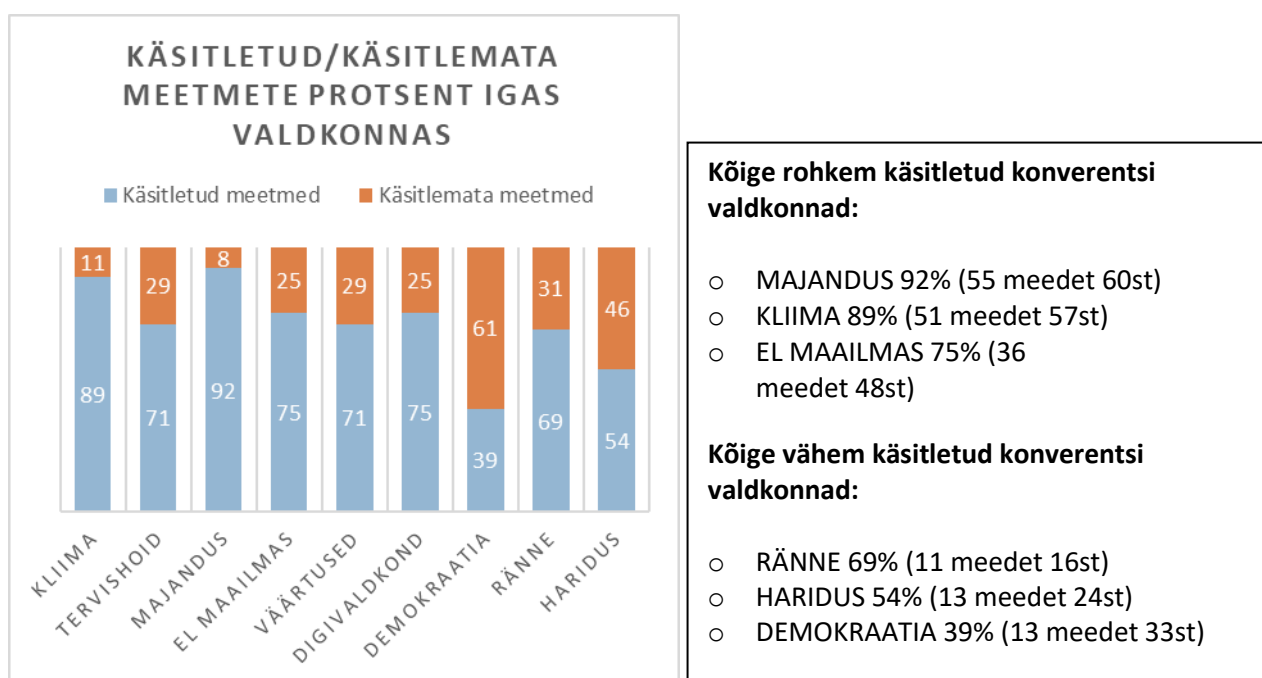
JÄRELMEETMETE TULEMUSED ON VALDKONNITI ERINEVAD: HEAD TULEMUSED TEEMADEL „MAJANDUS“, „KLIIMA“ JA „EL MAAILMAS“, KEHVEMAD TEEMADEL „DEMOKRAATIA“ JA „HARIDUS“

Konverentsi meetmeid on käsitletud palju sellistes valdkondades nagu majandus, kliima ja EL maailmas, toetades rohe- ja digipöörde tegevuskava. Neile järgnevad tervise ja väärtuste valdkond. Demokraatia ja hariduse valdkonnas on edenemine aeglasem.

(Üksikasjalikum teave iga teema kohta on esitatud käesoleva dokumendi lisas.)

Kui vaadata lähemalt konverentsi kõiki üheksat teemat, on näha, et mõnes valdkonnas on tegevus teistest aktiivsem: valdkondades „Majandus“, „Kliima“ ja „EL maailmas“ on kõige rohkem rakendusalgatusi ja käsitletud kõige rohkem konverentsi meetmeid ning enamik menetlusi on juba lõpule viidud.

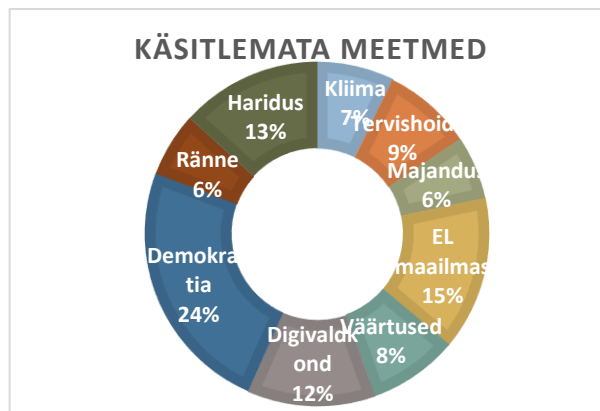
Kõige vähem aktiivsed valdkonnad, kus on kõige vähem rakendusalgatusi ja kõige vähem käsitletud konverentsi meetmeid, on ränne, haridus ja demokraatia.

Üks põhjus, miks kliima ja majanduse valdkonnas on meetmeid enim käsitletud, võib olla see, et need hõlmavad palju omavahel seotud ja valdkondadevahelisi poliitikameetmeid. Need on näiteks ringmajanduse ja majandusjulgeolekuga seotud poliitikameetmed. Konverents toetas üleskutseid investeerida uutesse tehnoloogiatesse, kuid samal ajal rõhutati vajadust pidada silmas asjakohaseid majanduslikke ja sotsiaalseid kompromisse.

Euroopa tuleviku konverentsi meetmetest 83 ei ole käsitletud. Nagu jooniselt näha, on enamik rakendamise puudujääke sellistes valdkondades nagu demokraatia (20 käsitlemata meetet), haridus (11 käsitlemata meetet), EL maailmas (12 käsitlemata meetet) ja väärtused (7 käsitlemata meetet).

Kõige vähem rakendamise puudujääke on majanduse (5 käsitlemata meetet), kliima (6 käsitlemata meetet) ja tervishoiu (7 käsitlemata meetet) valdkonnas.

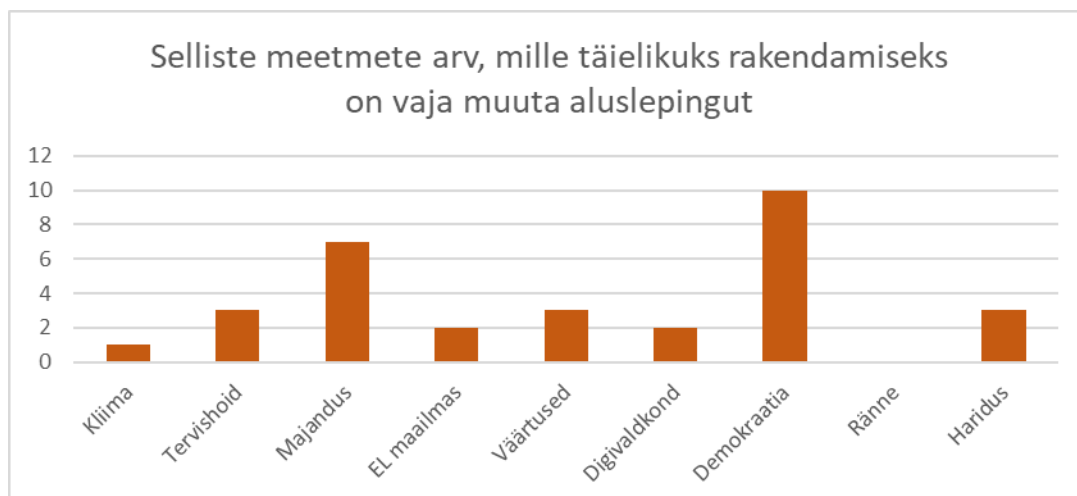

OOTEL MEETMED – ALUSLEPINGUTE MUUTMINE JA INSTITUTSIOONILINE REFORM

Konverentsi 31 meetme täielikuks rakendamiseks tuleks muuta aluslepinguid. Selleks et viia konverentsi teatavad püüdlused ellu ELi tasandi meetmetena, eelkõige demokraatia ja hariduse valdkonnas, tuleks kõrvaldada institutsiooniliste reformide abil mõned ELi pädevuse piirangud. Euroopa Parlament algatas aluslepingute muutmise, kuid konkreetseid tulemusi veel ei ole.

Konverentsil keskendusid kodanikud pigem soovitatavate poliitiliste tulemuste kindlakstegemisele kui nende saavutamise viisidele. See, kuidas need saavutatakse, on seadusandjate ja poliitikakujundajate, eelkõige kodanike valitud esindajate ülesanne. Seetõttu nõutakse aluslepingute muutmist sõnaselgelt vaid mõnes konverentsi meetmes (8. ettepaneku 3. meede, 10. ettepaneku 3. meede ja 25. ettepaneku 4. meede).

Konverentsi 31 meetme täielik rakendamine aga eeldaks *kaudselt* ELi aluslepingute muutmist. See puudutab kõige rohkem selliseid teemavaldkondi nagu demokraatia, majandus ja tervishoid, aga ka väärtused ja haridus. Kodanike arvates võiks tervishoiu-, energia-, haridus- ja välispoliitikale kasuks tulla suurem ELi osalus. See tähendab, et nendes sektorites tuleks teha rohkem otsuseid ühiselt ELi tasandil, sealhulgas kvalifitseeritud häälteenamusega, või kehtestada kogu ELi hõlmavad standardid. Osa meetmete eesmärk on võtta koolides kasutusele ühised või kohustuslikud õppekavad, nt tervisliku toidu või elurikkuse kohta, või parandada haridust ELi, selle ajaloo ja integratsiooni teemadel. Peale selle on osa meetmete eesmärk tugevdada ELi sotsiaalpoliitikat ja tagada paremini õigusriigi korra järgimine.

Valdkond	Meetmed, mille täielikuks rakendamiseks on vaja muuta aluslepingut	
	Meetmete arv	Meetme viide
Kliima	1	6. ettepaneku 6. meede
Tervishoid	3	8. ettepaneku 3. meede, 10. ettepaneku 1. ja 3. meede
Majandus	7	12. ettepaneku 21. meede, 13. ettepaneku 5. meede, 14. ettepaneku 1. ja 4. meede, 15. ettepaneku 5. ja 8. meede, 16. ettepaneku 5. meede
EL maailmas	2	21. ettepaneku 1. ja 3. meede
Väärtused	3	25. ettepaneku 4. meede, 27. ettepaneku 4. meede, 29. ettepaneku 5. meede
Digivaldkond	2	32. ettepaneku 1. ja 2. meede
Demokraatia	10	37. ettepaneku 1. ja 6. meede, 38. ettepaneku 2. ja 4. meede, 39. ettepaneku 1., 3., 6. ja 7. meede, 40. ettepaneku 2. ja 3. meede
Ränne	0	--
Haridus	3	46. ettepaneku 1. meede, 48. ettepaneku 2. ja 3. meede

LISA

OLUKORD KONVERENTSI TEEMAVALDKONDADE KAUPA

- 1) *Kliima*
- 2) *Tervishoid*
- 3) *Majandus*
- 4) *EL maailmas*
- 5) *Väärtused*
- 6) *Digivaldkond*
- 7) *Demokraatia*
- 8) *Ränne*
- 9) *Haridus*

1) KLIIMA - (Kliimamuutused ja keskkond)

Järelmeetmete võtmine üldiselt: Kliima teemal võttis konverentsi täiskogu vastu 7 ettepanekut, mis jagunesid 57 meetmeks. Ettepanekutes keskendutakse kliima ja elurikkuse kaitsmisele, mahetoidu ja loomade heaolu edendamisele ja toiduga kindlustatusele, rohepöörde kiirendamisele, eelkõige seoses energiavarustuse ja transpordiga, ning rohepöörde sotsiaalsete kuludega tegelemisele.

Järelmeetmete võtmine on edenenu väga hästi: konverentsi 57st meetmest on käsitletud 51 (89%). Lisaks on viis kliima valdkonna meedet need, mida üldiselt on kõige rohkem käsitletud, st on registreeritud kõige rohkem järelalgatusi. Ligikaudu 60% rakendusalgatustest on seadusandlikud ja enamik menetlusi on juba lõpule viidud. Mõned olulised menetlused, näiteks pestitsiidide käsitlevate õigusnormide reform, on siiski veel lõpetamata.

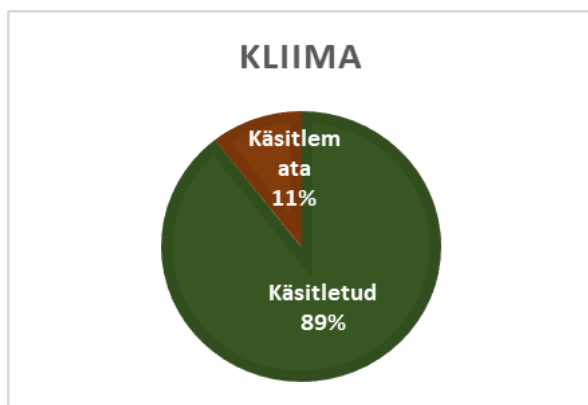
Konverentsi erimeetmed: Konverentsi meetmed, mida ELi poliitiline tegevuskava kõige paremini hõlmab, on seotud rohepöörde, põllumajanduse, taastuvate energiaallikate ja ringmajandusega. 13 algatust vastavad kodanike üleskutsesele rohepöörde ellu viia ja võimaluse korral seda kiirendada, eelkõige taastuenergia ja energiatõhususe projektidesse tehtavate investeeringute kaudu, et vähendada sõltuvust välistest osalejatest (3. ettepaneku 1. ja 3. meede). 14 rakendusalgatust on seotud veeallikate kaitse ning jõgede ja ookeanide reostuse vastu võitlemisega (2. ettepaneku 7. meede). Praeguseks on tehtud üheksa algatust, nt meede, mille eesmärk on suurendada teadlikkust roheline ja sinise majanduse kontseptsioonist, edendades samal ajal tõhusat kliimasõbralikku põllumajandust ja kalandust ning tagades tootlikkuse ja toiduga kindlustatuse (1. ettepaneku 1. meede), ning meede, mille eesmärk on tugevdada ja ühtlustada ELis tootmisstandardeid ning läbipaistvat märgistamissüsteemi kõigi müüdavate toodete puhul, kasutades digitaalset tootepassi (5. ettepaneku 1. meede).

57 meetmest ei ole käsitletud ainult kuut (11%). Võrreldes teiste teemadega on see väike arv. Puudujäägid on seotud selliste meetmetega nagu kohustuslike CO₂ filtrite kasutuselevõtt (3. ettepaneku 7. meede) ja fossiilkütuste toetuste täielik järkjärguline kaotamine pärast üleminekuperioodi (3. ettepaneku 10. meede); keskkonnakahjulike toodete reklaami piiramine (5. ettepaneku 12. meede); ELi ühine keskkonnaküsimuste harta (6. ettepaneku 4. meede); toidu tootmine ja elurikkus hariduse osana (6. ettepaneku 7. meede) ning taimetoitluse propageerimine (6. ettepaneku 8. meede).

Aluslepingute muutmine: Ühe kliimavaldkonna meetme täielikuks rakendamiseks on vaja muuta aluslepinguid. 6. ettepaneku 6. meetme raames soovitatakse muu hulgas kaaluda elurikkust käsitleva õppeaine koolis kohustuslikuks muutmist. Kuigi selle üleskutsese suhtes ei ole algatusi tehtud, on nõukogu soovitusel rohepöoret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta teataval määral käsitletud meetme muid osi, st teadlikkuse suurendamist ning toidu ja elurikkuse teema käsitlemist hariduses.

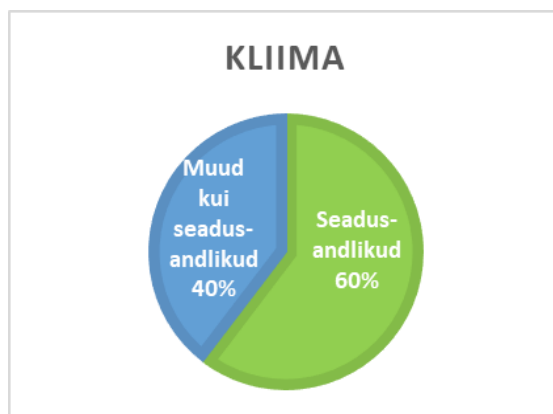
Käsitletud ja käsitlemata meetmed

51 käsitletud meedet 57st
6 käsitlemata meedet 57st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

67 seadusandlikku algatust 111st
44 muud algatust 111st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

2) TERVISHOID

Järelmeetmete võtmine üldiselt: Konverentsi täiskogu võttis tervishoiu teemal vastu 4 ettepanekut, mis jagunesid 24 meetmeks. Ettepanekutes keskendutakse järgmisele: tervisliku toidu ja tervislike eluviiside edendamine; tervishoiusüsteemide tugevdamine; üldisem arusaam tervisest ja tervishoiuteenuste võrdne kättesaadavus kõigi jaoks Euroopa terviseleidule tuginemise ja selle edasiarendamise kaudu. Neis kutsutakse üldiselt üles suurendama tervishoiuvaldkonnas Euroopa osalust, mis kajastab ka üleskutset võtta COVID-19 pandeemia kriisiga seotud probleemide lahendamiseks kogu ELis koordineeritumaid meetmeid.

Tervishoiu teemaga on tegeletud aktiivselt ja selles on suhteliselt hästi võetud järelmeetmeid: käsitletud on 24 meetmest 17 (71 %). Väärrib märkimist, et 36 rakendusalgatusest 16 (44%) on seadusandlikud, arvestades ELi piiratud pädevust selles valdkonnas, ning et ainult 17% menetlustest ei ole veel lõpule viidud. Seega võtsid Euroopa seadusandjad arvesse 10. ettepaneku 3. meetmes esitatud üleskutset „(t)õhustada Euroopa terviseleitu, kasutades täielikult ära praeguse raamistiku potentsiaali“.

Konverentsi erimeetmed: Tervishoiuvaldkonnas on üks enim käsitletud meetmeid 8. ettepaneku 3. meede (10 korda).

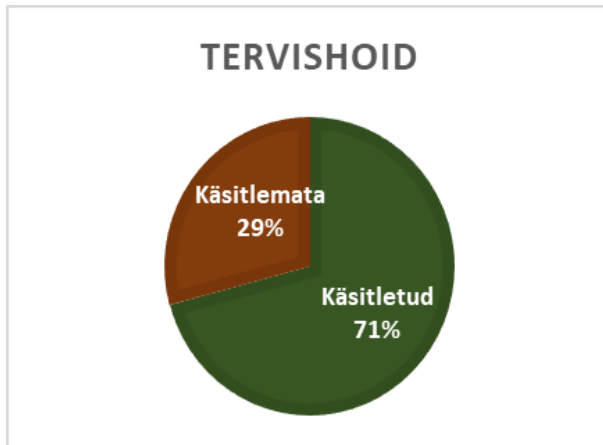
Selle esimeses lauses sõnastatud eesmärk on „strateegilise autonoomia tagamine ELi tasandil, et vältida sõltuvust kolmandatest riikidest ravimite (eelkõige toimeainete) ja meditsiiniseadmete (sealhulgas toorainete) valdkonnas; eelkõige tuleks ELi tasandil koostada loetelu olulistest ja esmatähtsatest, aga ka uuenduslikest ravimitest ja ravimeetoditest (nt biotehnoloogialahendused), tuginedes olemasolevatele Euroopa ametitele ja HERA-le, et tagada nende ravimite ja ravimeetodite kättesaadavus kodanikele. Kaaluda tuleks kooskõlastatud strateegiliste varude soetamise korraldamist kogu ELis. Selleks et saavutada vajalikud kooskõlastatud ja pikaajalised meetmed liidu tasandil, tuleks tervis ja tervishoid lisada ELi ja ELi liikmesriikide jagatud pädevuste hulka, muutes ELi toimimise lepingu artiklit 4.“ Selle osa suhtes on tehtud palju algatusi, kuid mitte lause suhtes, milles nõutakse, et tervishoid kuuluks jagatud pädevuste hulka, mistõttu tuleks aluslepingut muuta.

Peaaegu kolmandikku ehk 24st konverentsi meetmest seitset (29%) ei ole käsitletud. Need on muu hulgas sellised meetmed nagu suurem toetus tervisliku toidu pakkumisele üldsust teenindavates asutustes (7. ettepaneku 4. meede); investeerimine tervishoiusüsteemidesse (8. ettepaneku 5. meede); ELi tasandil sellise tervislike eluviise käsitleva standardse haridusprogrammi väljatöötamine, mis hõlmaks ka seksuaalharidust (9. ettepaneku 2. meede), ja kõigile kodanikele tasuta kättesaadavate esmaabikursuste väljatöötamine (9. ettepaneku 3. meede). Teised meetmed on seotud tervisenädala algatuse laiendamisega, alustades vaimse tervise aastaga (9. ettepaneku 4. meede) (kuigi komisjon võttis vastu uue vaimse tervise strateegia); ravi, eelkõige hambaravi taskukohasuse tagamisega (10. ettepaneku 5. meede) ja lastele tasuta hambaravi pakkumise soodustamisega (10. ettepaneku 7. meede).

Aluslepingute muutmise: Tervishoiuvaldkonnas on kolm meedet (8. ettepaneku 3. meede, 10. ettepaneku 1. ja 3. meede), mille täielikuks rakendamiseks on vaja aluslepingut muuta. Nendes nõutakse ühiste tervishoiu miinimumstandardite kehtestamist ja sellega seotud rahastamist (10. ettepaneku 1. meede) ning tervise ja tervishoiu lisamist ELi ja liikmesriikide jagatud pädevuste hulka, muutes ELi toimimise lepingu artiklit 4 (8. ettepaneku 3. meede, 10. ettepaneku 3. meetme teine osa).

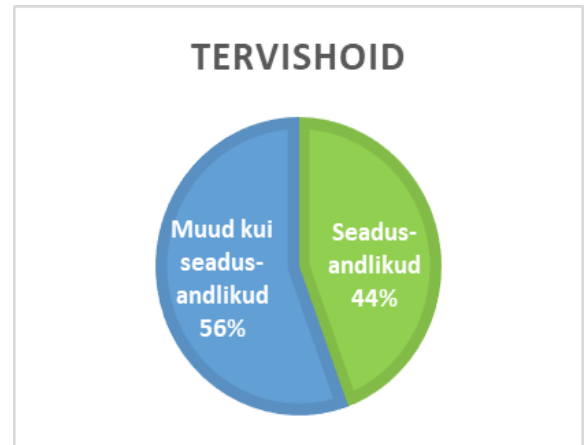
Käsitletud ja käsitlemata meetmed

17 käsitletud meetet 24st
7 käsitlemata meetet 24st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

16 seadusandlikku algatust 36st
20 muud algatust 36st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

MAJANDUS - (Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad)

Järeelmeetmete võtmine üldiselt: Majanduse teema hõlmab kõige enam konverentsi meetmeid, nimelt 60 meetet, mis jagunevad kuue ettepaneku vahel. Ettepanekud käsitlevad kestlikku majanduskasvu ja innovatsiooni, ELi konkurentsivõime suurendamist ja ühtse turu süvendamist, kaasavaid tööturges, tugevamat sotsiaalpoliitikat (eelkõige Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise kaudu) ja demograafilist üleminekut. Viimane ettepanek keskendub eelarve- ja maksupoliitikale.

Majanduse teema järeelmeetmete määr on kõrge (92%), selle raames on tehtud ligikaudu 153 rakendusalgatust ja käsitletud 55 meetet.

Konverentsi erimeetmed: Ootuspäraselt on selles osas mitu konverentsi meetet, mille suhtes on tehtud kõige enam algatusi, kajastades kodanike murede kattumist teataval määral ELi poliitilise reageerimisega Venemaa sissetungile Ukrainasse ning sellega seotud tarne- ja julgeolekuküsimustega. Need hõlmavad näiteks mitmesuguseid meetmeid, mille eesmärk on vähendada ELi sõltuvust välistest osalejatest majanduslikult strateegilistes sektorites (17. ettepaneku 1., 3. ja 7. meede), eelkõige energeetikas (11. ettepaneku 7. meede ja 18. ettepaneku 2. meede). **Üks kõige sagedamini käsitletud konverentsi meede on 11. ettepaneku 1. meede,** mis käsitleb keskkonnasäästlikumate tootmisprotsesside edendamist negatiivsete ja positiivsete stiimulite pakkumise ning kohaliku tootmise ja tarbimise suurendamise kaudu. Sellega on seotud 26 eri rakendusalgatust. 21 algatuses kajastub **12. ettepaneku 12. meede,** mis käsitleb varustuskindlust, eelkõige sisendallikate mitmekesistamise ja Euroopas toodangu suurendamise kaudu sellistes olulistes valdkondades nagu tervishoid, toit, energia, kaitse ja transport.

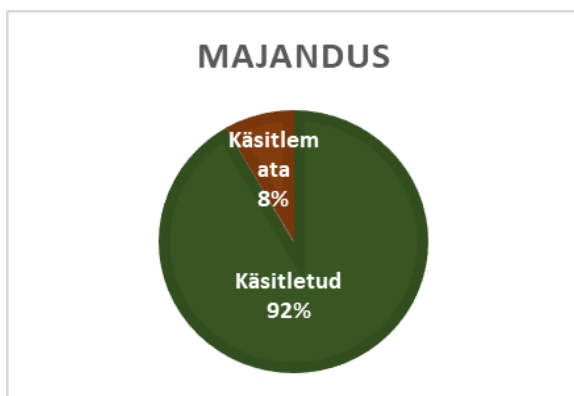
Majanduse valdkonnas on vaid mõned meetmed, mida ei ole käsitletud. Need on muu hulgas järgmised: kohustuslik ELi konkurentsivõime kontroll (12. ettepaneku 21. meede); tugevama sotsiaalpoliitika ettepaneku raames mõned abstraktsemad üleskutsed mitte kahjustada heaoluga seotud õigusi (14. ettepaneku 2. meede); kõigile alla 16-aastastele isikutele kogu ELis meditsiiniteenuste juurdepääsu tagamine (14. ettepaneku 4. meede) ja eluasemekulude jagamine (14. ettepaneku 5. meede).

Aluslepingute muutmine: Majanduse valdkonnas on seitse meetet, mille täielikuks rakendamiseks tuleb muuta ELi aluslepinguid. Need on 12. ettepaneku 21. meede, mis käsitleb kohustuslikku konkurentsivõime kontrolli ja konkurentsiasutuse loomist, ning 14. ettepaneku 4. meede, mis käsitleb kõigile alla 16-aastastele isikutele kogu ELis meditsiiniteenuste juurdepääsu tagamist, kui need ei ole asjakohases riigis kättesaadavad. Muude meetmete suhtes on tehtud algatusi ainult nendes osades, mis ei nõua aluslepingute muutmist, näiteks 13. ettepaneku 5. meede „Aluslepingutesse sotsiaalse arengu protokollid lisamine“ või 15. ettepaneku 8. meede „Eakatele asjakohaste sotsiaal- ja tervishoiuteenuste tagamine“, mis jäävad liikmesriikide pädevusse.

Käsitletud ja käsitlemata meetmed

55 käsitletud meetet 60st

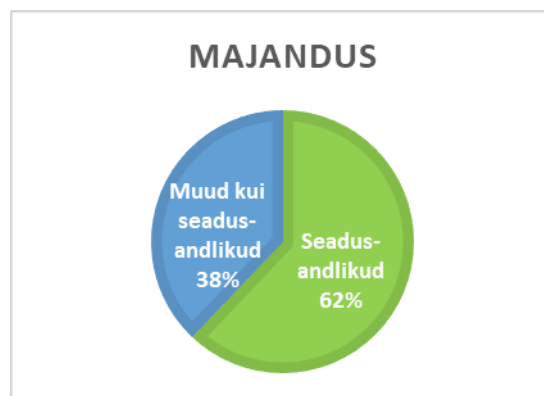
5 käsitlemata meetet 60st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

95 seadusandlikku algatust 153st

58 muud algatust 153st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

4) EL MAAILMAS

Järelmeetmete võtmine üldiselt: Teema **EL MAAILMAS** hõlmab kokku **48 meedet**, mis on **jagatud kaheksaks ettepanekuks**. Nendes käsitletakse mitmesuguseid küsimusi, mis on seotud välisasjade, rahvusvahelise kaubanduse ning julgeoleku ja kaitsega. Välisasjade valdkonnas käsitletakse sõltuvust kolmandatest riikidest ning tehakse ettepanekuid ELi otsustusprotsessi muutmiseks, näiteks hääletamine kvalifitseeritud häälteenamusega ja kõrge esindaja rolli suurendamine. Kaitse- ja julgeolekuvaldkonna ettepanekutes osutatakse dialoogi edendamisele ja rahu tagamisele ning soovitatakse näiteks luua ELi relvajõud, mida kasutatakse enesekaitseks ja sõjalise tegevuse ennetamiseks. Kaubanduse valdkonna ettepanekutes soovitatakse mitmekesistada tarneahelaid, et tugevdada Euroopa autonoomiat peamistes sektorites, ning kehtestada kaubanduslepingutes kõrged eetika- ja keskkonnastandardid.

Ligikaudu pooled selle valdkonna rakendusalgatustest on seadusandlikud. Seda võib pidada välisasjades kõrgeks määraks ning seda võib selgitada digitaal-, energia- ja kliimamuutustega seotud algatuste suure arvuga selle teema raames. Mõned menetlused ei olnud käesoleva aruande koostamise ajaks lõpule viidud, mistõttu on **21% algatustest veel pooleli**. Muude kui seadusandlike algatuste pool koosneb peamiselt ühisteatistest, milles sätestatakse konkreetsed üldised valdkondlikud strateegiad.

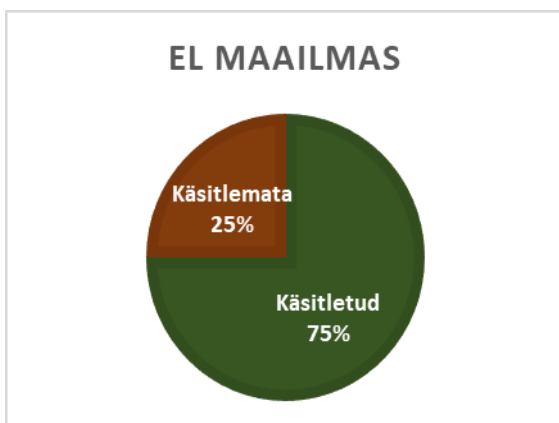
Konverentsi erimeetmed: EL MAAILMAS on üks kõige paremini käsitletud konverentsivaldkondi, kuna **75% selle meetmetest on käsitletud**. Käsitletud meetmetes soovitatakse peamiselt parandada energiasõltuvust, varustuskindlust, väliskaubanduse sidumist keskkonna- ja eetiliste küsimustega ning üldist kaubanduspoliitikat. Käsitlemata meetmed kuuluvad peamiselt otsustusmenetluse muudatuste kategooriasse (kvalifitseeritud häälteenus välispoliitikas ja kõrge esindaja), sidemed kodanikega (läbipaistvus, osalus) ja haridus.

Mitmed **käsitlemata meetmed** on abstraktset laadi, näiteks „täielik toetus [...] kodanikele, kes otsustavad osaleda organiseeritud kodanikuühiskonnas“ (22. ettepaneku 3. meede), mis muudab algatustega sidumise keerulisemaks. Teistes, näiteks „hiljuti sõlmitud kaubanduslepingute ratifitseerimine“ (21. ettepaneku 5. meede), ei tule võtta järelmeetmeid ELi tasandil, vaid liikmesriikide tasandil.

Aluslepingute muutmine: Kaks meedet nõuavad aluslepingute muutmist, nimelt „ÜVJP üle otsustatakse kvalifitseeritud häälteenamusega“ (21. ettepaneku 1. meede) ja „kõrge esindaja rolli tugevdamine“ (21. ettepaneku 3. meede). On selge, et kumbagi meedet ei ole veel käsitletud.

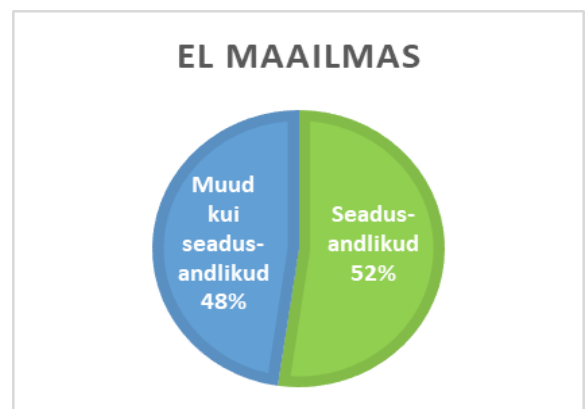
Euroopa tuleviku konverentsi käsitletud ja käsitlemata meetmed

36 käsitletud meedet 48st
12 käsitlemata meedet 48st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

45 seadusandlikku algatust 86st
41 muud kui seadusandlikku algatust 86st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

5) VÄÄRTUSED - („Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek“)

Järelemeetmete võtmine üldiselt: Teemavaldkond VÄÄRTUSED hõlmab kuut väga erinevat ettepanekut, mis hõlmavad 24 meedet. Need hõlmavad õigusriiki, demokraatlikke väärtusi ja Euroopa identiteeti; andmekaitset; meediat, vaeuudiseid ja küberturvalisust; diskrimineerimisvastast võitlust, võrdõiguslikkust ja elukvaliteeti ning loomade õigusi ja põllumajandust.

Selles valdkonnas on oluline roll õigusaktidel: 31 meetmest 19 on seadusandlikud (61%) ja ülejäänud 12 muud kui seadusandlikud meetmed (39%). Lõpule on viidud 71% seadusandlikest meetmetest, samas kui 29% seadusandlikest meetmetest ootab täiendavaid edusamme.

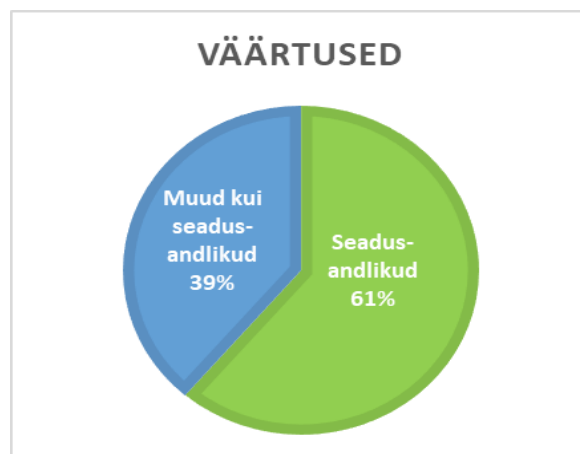
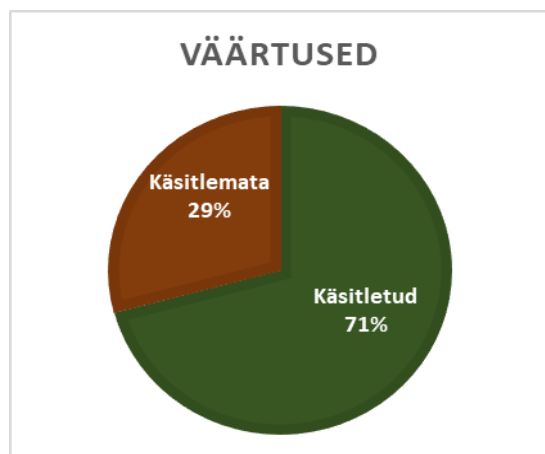
Konverentsi erimeetmed: Mitmed meetmed on endiselt käsitlemata, seetõttu kerkivad esile põhiteemad, mis on kodanike jaoks olulised ja nõuavad rohkem tähelepanu. Need hõlmavad ELi väärtuste ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta rakendamise tugevdamist (25. ettepaneku 1., 3. ja 4. meede); Alaealistele keskenduvad andmekaitse seadused (26. ettepaneku 3. ja 4. meede); desinformatsiooni ja faktikontrolliga tegeleva ELi asutuse loomine (27. ettepaneku 3. meede) ning rahatrahvide kehtestamine negatiivsete keskkonnamõjude eest (30. ettepaneku 2. meede).

Aluslepingute muutmine: Aluslepingute läbivaatamine on vajalik samm kolme meetme puhul, et saavutada nende täielik rakendamine (25. ettepaneku 4. meede); 27. ettepaneku 4. meede, 29. ettepaneku 5. meede. Neist kaks (27. ettepaneku 4. meede ja 29. ettepaneku 5. meede) on märgitud kui „osaliselt käsitletud“. Selleks on vaja muuta poliitika ja standardid kohustuslikuks, et tõsta kodanike meediapädevust ja teadlikkust desinformatsiooni ja vaeuudiste tahtmatu levitamise suhtes, sealhulgas kohustusliku koolituste kaudu. Teises meetmes nõutakse mõõduka tasuga lasteadeade loomise ja soodustamise tagamist nii avalikus kui ka erasektoris ning tasuta lastehoiu tagamist nende jaoks, kes seda vajavad.

Käsitlemata meetme (25. ettepaneku 4. meede) eesmärk on tugevdada õigusriigi korda, märkides, et õigusriigi põhimõtte rikkumise eest karistamiseks tuleks kaaluda kõiki vajalikke õiguslikke võimalusi, sealhulgas aluslepingute muudatust.

Euroopa tuleviku konverentsi käsitletud ja käsitlemata meetmed
17 käsitletud meedet 24st
7 käsitlemata meedet 24st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused
19 seadusandlikku algatust 31st
12 muud kui seadusandlikku algatust 31st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

6) DIGIVALDKOND - („Digiüleminek“)

Järeelmeetmete võtmine üldiselt: DIGIVALDKONNA teemal kiitis konverentsi täiskogu heaks **5 ettepanekut, kokku 40 meetet**. Ettepanekutes keskendutakse sellele, et tagada kodanikele juurdepääs digitaristule ja eduka digiülemineku jaoks vajalikele oskustele. Digiühiskond peaks samuti olema turvaline ja usaldusväärne ning tagama andmekaitse kõrge taseme. Suuremat rõhku pannakse digitaalsele innovatsioonile ning sellele, kuidas see võiks aidata tugevdada sotsiaalsel ja kestlikku majandust.

Konverentsi meetmeid käsitletakse **66 rakendusalgatuses**, millest **62% on seadusandlikud algatused**. Lõpuleviidud projektide määr on väga kõrge: **85% algatustest on lõpule viidud** ja ülejäänud 15%st on mitmed algatused lõpetamisele lähedal.

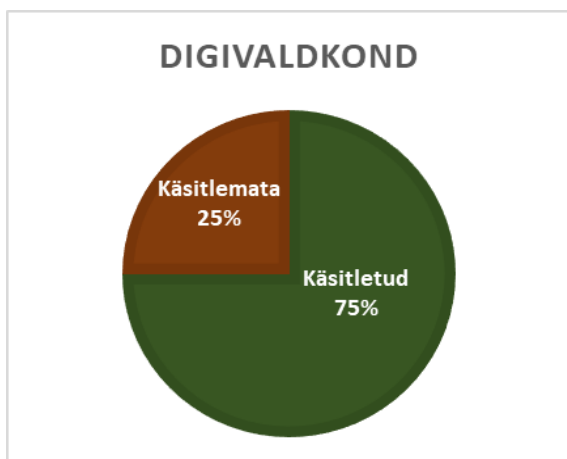
Konverentsi erimeetmed: Kuna selles valdkonnas on käsitletud ligikaudu **75% meetmetest**, vastab DIGIVALDKOND konverentsi keskmisele. 31. ettepaneku 1. meede, mis käsitleb investeerimist kvaliteetsesse taristusse, ja 35. ettepaneku 7. meede, mis käsitleb taristu rajamist Euroopa väärtustele tuginedes, on mõned enimkäsitletud meetmetest. Keskendutakse mitte ainult digitaalse taristu parandamisele, vaid ka Euroopa väärtustele ja võimalikele riskidele, näiteks hariduses või töökeskkonnas. Üldiselt on suundumus seada eesmärgiks hästi reguleeritud ja kaasav digitaalne keskkond, mis jääb siiski avatuks, konkurentsivõimeliseks ja uuenduslikuks.

Veel on **10 meetet, mida ei ole käsitletud** (32. ettepaneku 6. meede); 33. ettepaneku 6. meede; 34. ettepaneku 4., 5., 6. ja 8. meede; 35. ettepaneku 2., 4., 5. ja 11. meede. Nendes tehakse ettepanek võtta suhteliselt konkreetseid meetmeid digiplatvormide arendamiseks ja toetamiseks, täiendavateks andmekaitsealgaatusteks ja muudeks digiteerimispüüdlusteks. Kuigi neid meetmeid ei käsitleta, võib-olla nende spetsiifilise või vastupidi abstraktse olemuse tõttu, tundub, et poliitikavaldkondi üldiselt käsitletakse ja mõnel juhul on need hõlmatud muude sarnaste konverentsi meetmetega.

Aluslepingute muutmine: Kahe meetme täielik rakendamine nõuab aluslepingu muutmist (32. ettepaneku 1. meede ja 32. ettepaneku 2. meede). Mõlemas soovitatakse ühtlustada koolide õppekavasid ja oskuste õpetamist, mis nõuab aluslepingu muutmist. Eespool nimetatud algatustes on käsitletud muid elemente, mis ei vaja aluslepingu muutmist.

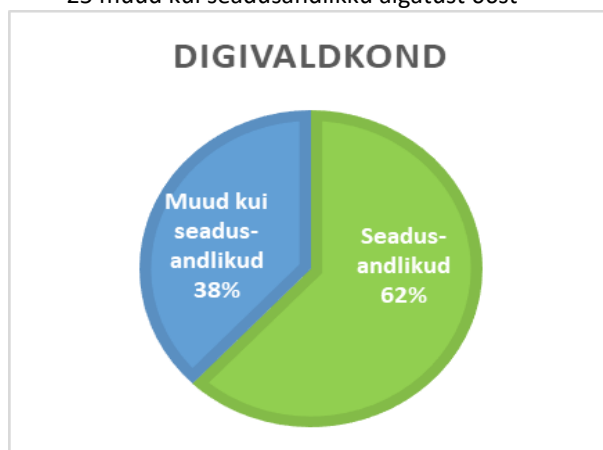
Käsitletud ja käsitlemata menetlused

30 käsitletud menetlust 40st
10 käsitlemata menetlust 40st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

41 seadusandlikku algatust 66st
25 muud kui seadusandlikku algatust 66st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

7) DEMOKRAATIA - ('Euroopa demokraatia')

Järeelmeetmete võtmine üldiselt: DEMOKRAATIA teemal kiitis konverentsi täiskogu heaks 5 ettepanekut, mis sisaldasid kokku 33 meetet. Need keskenduvad neljale peamisele eesmärgile: kodanikele suunatud teabe, kodanike osaluse ja noorte kaasamise suurendamine; Euroopa identiteedi ja Euroopa institutsioonide juurdepääsetavuse tugevdamine; demokraatia, valimisprotsesside ja subsidiaarsuse edendamine ning ELi otsustusmehhanismide reformimine.

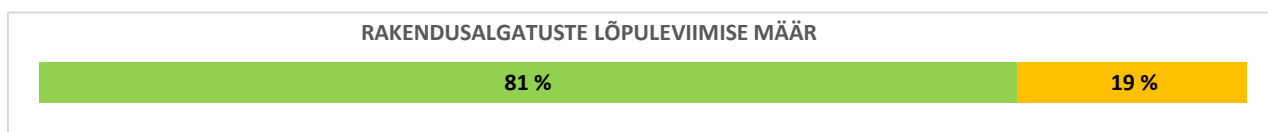
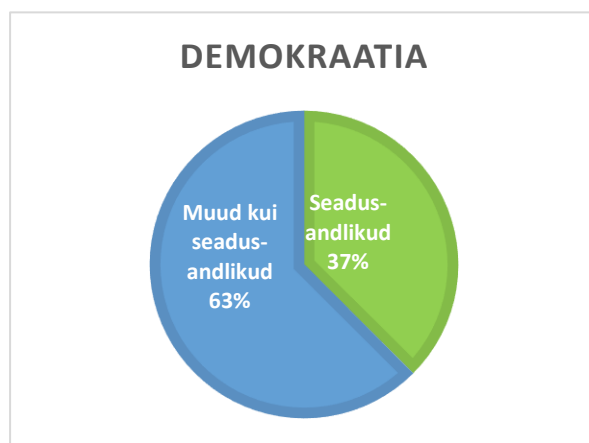
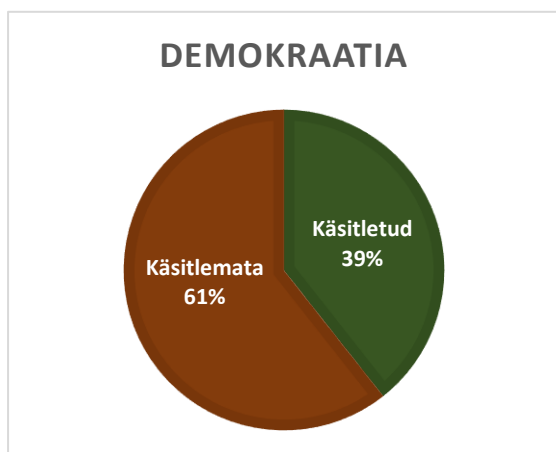
Euroopa tuleviku konverentsi 33 meetmest on käsitletud 13 meetet (39%). 20 meetet (61%) on endiselt käsitlemata. Seetõttu on DEMOKRAATIA teema konverentsi kõige vähem käsitletud valdkond üldse. 16st vastavast rakendusalgatusest 63% on muud kui seadusandlikud ja 37% seadusandlikud. Kuigi algatusi on vähe, on tehtud algatuste elluviimise määr hea: 13 algatust (81%) on lõpule viidud ja jäänud on ainult kolm lõpetamata algatust.

Konverentsi erimeetmed: Mõned käsitlemata meetmed hõlmavad läbipaistvusega seotud teemasid, näiteks kodanike kaasamine veebiplatvormide kaudu; suurem läbipaistvus ja hariduse standardimine kõigis liikmesriikides. Teise käsitlemata meetmete seeria eesmärk on võimaldada suuremat osalemist alaliste kodanike kogude kaudu, suurendada noorte kaasatust ja kodanikuühiskonna rolli otsuste tegemisel, kogu ELi hõlmavate referendumite kasutuselevõtmine ning ELi institutsioonide ümbernimetamine, et muuta need kodanikele arusaadavamaks. Veel üks meetmete kogum keskendub Euroopa poliitilistele struktuuridele, sealhulgas Euroopa identiteedi ja otsustusvõime tugevdamisele, arutelude algatamisele Euroopa põhiseaduse üle, käsitledes samal ajal ka subsidiaarsusega seotud probleeme.

Aluslepingute muutmise: Kokku on DEMOKRAATIA teema all märgitud kümme meetet, mille täielikuks rakendamiseks on vaja muuta aluslepingut: (37. eesmärgi 1. meede, 37. eesmärgi 6. meede, 38. eesmärgi 2. meede, 38. eesmärgi 4. meede, 39. eesmärgi 1. meede, 39. eesmärgi 3. meede, 39. eesmärgi 6. meede, 39. eesmärgi 7. meede, 40. eesmärgi 2. meede ja 40. eesmärgi 3. meede). See kujutab endast selget lünka konverentsi järeelmeetmetes; enamik selle teemaga seotud meetmetest, mida ei ole käsitletud, nõuab aluslepingute muutmist. Mõne meetmega taotletakse Euroopa Parlamendile rohkem õigusi, sealhulgas algatusõigus, õigus otsustada ELi eelarve üle ja õigus algatada kogu ELi hõlmav rahvahääletus. Muude meetmetega nähakse ette komisjoni presidendi otsene valimine kodanike poolt või esikandidaatide süsteemi kaudu ning otsuste tegemise üleviimine ühehäälsuselt kvalifitseeritud hääleteenamusega hääletamisele. **Ettepanek 39 paistab silma** selle poolest, et kõik seitse ELi institutsioonide otsustusprotsessi käsitlevat meetet jäävad käsitlemata.

Euroopa tuleviku konverentsi käsitletud ja käsitlemata meetmed
13 käsitletud meetet 33st
20 käsitlemata meetet 33st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused
6 seadusandlikku algatust 16st
10 muud kui seadusandlikku algatust 16st

8) RÄNNE

Järelmeetmete võtmine üldiselt: RÄNDE teemal kiitis konverentsi täiskogu heaks 5 ettepanekut, kokku 16 meetet. Need keskenduvad kolmele põhivaldkonnale: seaduslik ränne, ebaseaduslik ränne ning varjupaik ja integratsioon. Hoolimata asjaolust, et ränne on viimastel aastatel osutunud üheks liidu kõige vastuolulisemaks poliitikavaldkonnaks (või võib-olla ka selle tõttu), on konverentsi tulemuste eesmärk saavutada selles küsimuses ambitsioonikas kooskõlastatud Euroopa tegevuskava.

16-st konverentsimeetmest 11-le (69%) on järgnenud konkreetsed rakendusalgatused ja selle tulemusega on RÄNDE teema DEMOKRAATIA ja HARIDUSE teema järel kolmandal kohal. 23 rakendusalgatusest on lõpule viidud 17 (74%), ülejäänud 6 algatust (26%) on veel pooleli.

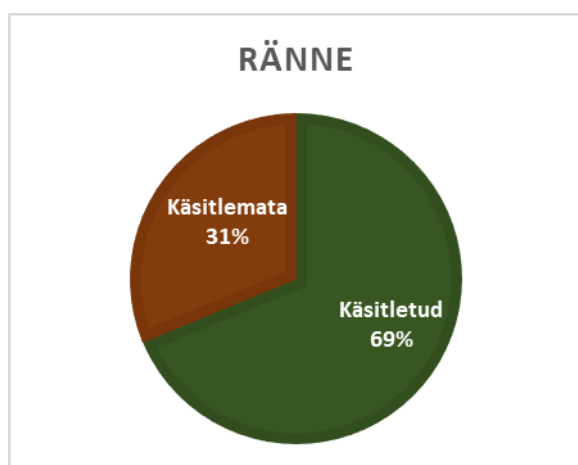
Konverentsi erimeetmed: Hiljuti, 2024. aasta mais, võeti 2020. aasta uue rände- ja varjupaigaleppe lahutamatu osana vastu mitu algatust. Uutes varjupaiga-, rändehalduse ja varjupaigamenetluste määrustes ning vastuvõtutingimuste direktiivis käsitletakse paljusid konverentsi meetmeid.

5 meetet (31%) on endiselt käsitlemata. Lüngad keskenduvad järgmistele küsimustele: töötingimuste lähendamine (41. eesmärgi 4. meetet); ELi kodanikele rände kohta parema teabe andmine (41. eesmärgi 5. meetet); täiendavate vahendite eraldamine Euroopa Liidu Varjupaigaametile (44. eesmärgi 5. meetet); liikmesriikide koolitusprogrammide loomine pagulastele (45. eesmärgi 1. meetet) ja asjakohase kvalifikatsiooniga varjupaigataotlejate tööturule juurdepääsu hõlbustamine (45. eesmärgi 2. meetet).

Aluslepingute muutmine: Ühegi RÄNDE teema meetme puhul ei ole aluslepingu muutmise nõuet märgitud.

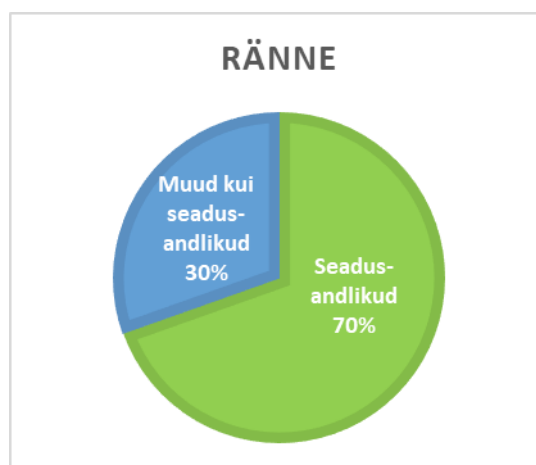
Euroopa tuleviku konverentsi käsitletud ja käsitlemata meetmed

11 käsitletud meetet 16st
5 käsitlemata meetet 16st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

16 seadusandlikku algatust 23st
7 muud kui seadusandlikku algatust 23st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

HARIDUS - („Haridus, kultuur, noored ja sport“)

Järelemeetmete võtmine üldiselt: HARIDUSE valdkond hõlmab nelja ettepanekut 24 meetmega: See on valdkond, kus järelemeetmeid on kõige vähem. Algatati ainult 25 menetlust ja paljusid meetmeid ei ole veel käsitletud, peamiselt puudutab see neidsamu kolme ettepanekut. (Euroopa noorteküsimused, kultuur ja vahetusprogrammid, sport). **Kui haridusalase ettepaneku alusel meetmeid võetakse, on algatused enamasti muud kui seadusandlikud (84%).** Seega on HARIDUSE valdkonna menetluste lõpule viimise määr (92%) võib-olla just tänu vähematele seadusandlikele menetlustele väga hea.

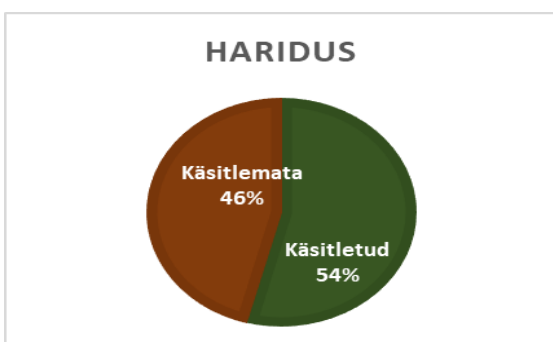
Konverentsi erimeetmed: 46. ettepaneku 2. meede äratub tähelepanu. Sageli käsitletuna on selle eesmärk on luua 2025. aastaks kaasav Euroopa haridusruum, kus kõigil kodanikel on võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele. Selles keskendutakse formaalhariduse ja elukestva õppe komponentidele (nt kodanikuharidus, ELi väärtused ja ajalugu; digioskused, STEAM (teadus, tehnoloogia, inseneeria, kunst ja matemaatika), ettevõtlus ja teadusuuringud; kriitiline mõtlemine ja meediateadlikkus, pehmed oskused ning võitlus kiusamise ja rassismi vastu; keskkonnasäästlikkus ja tervis ning kohustuslik elurikkust käsitlev õppeaine). Mitmesuguseid aspekte on rakendatud mittesiduvate strateegiate ja praktiliste vahendite, nt talentide liikuvuse paketi kaudu; Soovitused digiõppe, Euroopa kõrghariduskoostöö ja keskkonnasäästlikkust toetava õppe kohta, Euroopa haridusruumi portaali, koolide heaolu eksperdirühma loomise ja Euroopa oskusteaasta 2023 kohta.

See on vastuolus **konverentsi 11 käsitlemata meetmega**, mis puudutavad neljast ettepanekust kolme. Esiteks, **noorteküsimused** (hääletamine Euroopa Parlamendi valimistel alates 16. eluaastast (47. ettepaneku 2. meede)); keskkooliõpilaste visiividid töökeskkonda (47. ettepaneku 3. meede); tugevdatud Euroopa noortegarantii rahastamine (47. ettepaneku 4. meede); noortele mõistliku elatustaseme, sealhulgas juurdepääsu tagamine sotsiaalkaitsele ja eluasemele (47. ettepaneku 6. meede). Teiseks, **kultuuri- ja vahetusprogrammide raames** mitmekeelsuse edendamine, sealhulgas kohustuslikud teise keele tunnid (48. ettepaneku 2. meede); 9. mai kui ühine Euroopa püha (48. ettepaneku 3. meede) ja kultuuritöötajate kaitse tagamine ELi tasandil (48. ettepaneku 5. meede). Kolmandaks, **spordi** edendamise meetmed Euroopa väärtuste, kultuuri ja hariduse poliitikavahendina on kodanike tähelepanu keskmes, kuid ka neid ei ole rakendatud. See hõlmab väärtuste rõhutamist spordipraktika kaudu hariduses (49. ettepaneku 1. meede); lisada sporditegevus ELi tasandi vahetusprogrammidesse (49. ettepaneku 3. meede); parandada kohalikku ja traditsioonilist sporti (49. ettepaneku 4. meede) ning soodustada Euroopa identiteedi tutvustamist spordiüritustel jne (49. ettepaneku 5. meede).

Aluslepingute muutmine: Kolme meetme puhul võib olla vaja muuta aluslepinguid. 46. ettepaneku 1. meede ning 48. ettepaneku 2. ja 3. meede nõuavad jagatud pädevust hariduse valdkonnas, mitmeid erinevaid kogu ELi hõlmavaid minimaalseid haridusstandardeid ja 9. mail tähistatavat Euroopa päeva, neid meetmeid ei ole veel käsitletud. Lisaks on paljud teiste teemade elemendid, mis nõuavad aluslepingu muutmist, seotud ühiste haridusprogrammide loomisega, nt elurikkuse valdkonnas.

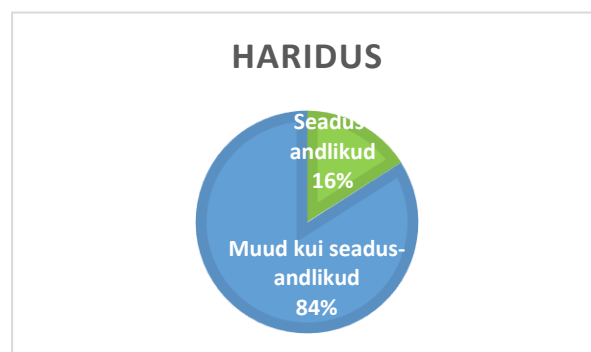
Euroopa tuleviku konverentsi käsitletud ja käsitlemata meetmed

13 käsitletud meetet 24st
11 käsitlemata meetet 24st

Seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud algatused

4 seadusandlikku algatust 25st
21 muud kui seadusandlikku algatust 25st

RAKENDUSALGATUSTE LÕPULEVIIMISE MÄÄR

